

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

BURSE DE CĂLĂTORIE

Ilustrații de L. Benett

Traducere și note de Nicolae Constantinescu

LITERA
București

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI

I. <i>Concursul</i>	5
II. <i>Ideile doamnei Kathlen Seymour</i>	14
III. <i>Domnul și doamna Patterson</i>	27
IV. <i>Taverna Blue Fox</i>	38
V. <i>O lovitură îndrăznească</i>	48
VI. <i>Stăpâni la bord</i>	57
VII. <i>Corabia Alert</i>	66
VIII. <i>La bord</i>	76
IX. <i>În apropierea uscatului</i>	89
X. <i>Briza din nord-est</i>	100
XI. <i>Pe mare</i>	110
XII. <i>Traversarea Atlanticului</i>	122
XIII. <i>Essex</i>	130
XIV. <i>Saint-Thomas și Sainte-Croix</i>	139
XV. <i>Saint-Martin și Saint-Barthélemy</i>	151

PARTEA A DOUA

I. <i>Antigua</i>	167
II. <i>Guadelupa</i>	178
III. <i>Dominica</i>	190
IV. <i>Martinica</i>	202
V. <i>Santa Lucia</i>	216
VI. <i>Barbados</i>	229
VII. <i>Începutul traversării</i>	244

VIII. <i>Venirea nopții</i>	254
IX. <i>Will Mitz</i>	266
X. <i>În puterea negurilor</i>	274
XI. <i>Stăpâni la bord</i>	282
XII. <i>Următoarele trei zile</i>	291
XIII. <i>În plină aventură</i>	301
XIV. <i>Sfârșitul călătoriei</i>	312

PARTEA ÎNTÂI

I

CONCURSUL

– Pe locul întâi, *ex aequo*, Louis Clodion și Roger Hinsdale, rosti cu o voce răsunătoare directorul Julian Ardagh.

Și cei doi laureați ai acestui concurs fură întâmpinați cu aclamații zgomotoase și urale puternice, însoțite de ropote de aplauze. Apoi, de la înălțimea unei estrade ridicate în mijlocul curții mari de la *Antilian School*, continuând să citească lista pe care o avea în fața ochilor, directorul anunță numele următoare:

– Pe locul doi: Axel Wickborn. Pe locul trei: Albertus Leuwen.

Urmă o nouă salvă de aplauze, mai slabă decât precedentă, dar care venea tot din partea unui auditoriu nutrind o mare simpatie.

Domnul Ardagh continuă:

– Pe locul patru: John Howard. Pe locul cinci: Magnus Anders. Pe locul șase: Niels Harboe. Pe locul șapte: Hubert Perkins.

Și, elanul fiind dat, uralele se prelungiră datorită entuziasmului dobândit. Mai rămânea un ultim nume de rostit, dat fiind că acest concurs cu totul special trebuia să aibă nouă laureați.

Directorul anunță publicului acest nume:

– Pe locul opt: Tony Renault.

Deși Tony Renault era pe ultimul loc, nu duse lipsă de uralele și aclamațiile colegilor. Bun camarad, pe cât de serviabil, pe atât de dezghețat, cu o fire spontană, el nu avea decât prieteni printre elevii de la *Antilian School*. Auzindu-și numele, fiecare dintre laureați urcase pe estradă ca să

primească strângerea de mână a domnului Ardagh, după care se întorsese la locul lui printre colegii mai puțin favorizați, care îl aclamau din toată inima. Nu se putea să nu se observe diversitatea numelor celor nouă laureați, care indica origini diferite din punctul de vedere al naționalității. Această diversitate se explica exclusiv prin faptul că instituția pe care o conducea domnul Julian Ardagh la Londra, din Oxford Street nr. 314, era cunoscută și foarte apreciată sub denumirea de *Antilian School*. De vreo cincisprezece ani, această instituție fusese întemeiată pentru fiii coloniștilor originari din Antilele Mari și Mici – din Antilia, cum se spune actualmente. Aici veneau elevii să-și înceapă, să-și continue sau să-și termine studiile în Anglia. Rămâneau în general până la împlinirea vârstei de douăzeci și unu de ani și primeau o învățătură foarte practică, dar și foarte diversificată, deopotrivă literară, științifică, industrială și comercială. *Antilian School* avea pe atunci șaiszeci de elevi, care plăteau un preț destul de ridicat. Aceștia ieșeau apți pentru toate carierele, indiferent că urmau să rămână în Europa sau că se întorceau în Antile, dacă familiile lor nu renunțaseră la această parte a Indiilor Occidentale.

Rar se întâmpla ca în cursul unui an școlar să nu se găsească aici, în număr inegal, de altfel, spanioli, danezi, englezi, francezi, olandezi, suedezi și chiar venezueleni, toți originari din arhipelagul Insulelor Vântului și al Insulelor de sub Vânt, a căror posesiune și-o împărțeau puterile europene sau americane.

Această școală internațională, destinată exclusiv tinerilor antilezi, era pe atunci condusă, cu ajutorul unor profesori foarte distinși, de către domnul Julian Ardagh. În vârstă de cincizeci de ani, administrator serios și prudent, el merita pe bună dreptate toată încrederea familiilor. Avea un personal didactic de o valoare incontestabilă, funcționând sub autoritatea sa, indiferent că era vorba de litere, științe sau arte. La *Antilian School* nu erau neglijate nici antrenamentele fizice, exercițiile de sport atât de recomandate, foarte practicate în Regatul Unit: crichetul, boxul, întrecerile, crochetul, fotbalul, natația, dansul, călăria, ciclismul, canotajul, în fine, toate ramurile gimnasticii moderne.

De asemenea, domnul Ardagh avea grijă să apropie, să fuzioneze diversele temperamente, caracterele atât de diferite pe care le prezenta o reuniune de băieți de naționalități diferite, să-i facă pe cât posibil pe elevii săi niște „antilezi“, să le inspire o simpatie reciprocă durabilă. Este adevărat că nu reușea întotdeauna așa cum ar fi vrut.

Instinctul de rasă, mai puternic decât exemplul bun și sfaturile înțelepte, învingea uneori. În sfârșit, chiar dacă rămâneau fie și numai niște urme ale acestei fuziuni la terminarea școlii, și acest lucru urma să aibă vreun rezultat pe viitor, acest sistem de coeducație merita să fie susținut și făcea cinste instituției din Oxford Street. Se înțelege de la sine că multiplele limbi aflate în uz în Indiile Occidentale erau curențe printre elevi, iar domnul Ardagh avusese chiar fericita idee de a le impune rând pe rând în timpul orelor și în recreații. O săptămână se vorbea engleza, o alta se vorbea franceza, olandeza, spaniola, daneza, suedeza. Fără îndoială că elevii de rasă anglo-saxonă erau în cel mai mare număr în această instituție, și poate că tindeau să impună un fel de dominație fizică și morală. Dar celelalte insule ale Antilei erau reprezentate și ele în proporție suficientă. Chiar și acea insulă Saint-Barthélemy, singura care depindea de statele scandinave, avea câțiva elevi, printre alții Magnus Anders, aflat pe locul cinci la sfârșitul concursului.

Una peste alta, sarcina domnului Ardagh și a colaboratorilor săi nu era scutită de anumite dificultăți practice. Era nevoie de un adevărat spirit de justiție, de o metodă sigură și continuă, de o mână fermă și iscusită pentru a împiedica, printre acești fii de familii înstărite, iscarea unor rivalități, atunci când ele ieșeau la iveală, în ciuda voinței de a le stăpâni.

Or, tocmai în privința acestui concurs ar fi putut exista teama că ambițiile personale vor aduce oarece tulburare, reclamații, invidii, cu prilejul anunțării laureatilor. Până la urmă, rezultatul fusese satisfăcător, un francez și un englez erau pe locul întâi, obținând același număr de puncte. E drept că, dacă antepenultimul loc era ocupat de un supus al reginei Victoria, pe ultimul figura un cetățean al Republicii Franceze, Tony Renault, față de care niciun elev nu se arătase invidios.

Intermediar, pe alte locuri se succedau diverși nativi din Antilele engleze, franceze, daneze, olandeze, suedeze. Nu era niciun venezuelean și, de altfel, niciun spaniol, deși personalul școlar al instituției avea la acea vreme vreo cincisprezece. E cazul să observăm, în plus, că în acel an elevii originari din Cuba, din Santo Domingo, din Puerto Rico și din Antilele Mari, cu vârste între doisprezece și cincisprezece ani, erau printre cei mai mici și nu fuseseră în stare să ia parte la acest concurs care impunea vârsta de cel puțin șaptesprezece ani. Într-adevăr, concursul inclusesse nu numai materiile științifice și literare, ci și – nu avem de ce să ne mirăm – subiectele etnologice, geografice, comerciale, care erau legate de arhipelagul Antilelor, istoria lui, trecutul, prezentul, viitorul, relațiile cu diversele state europene care, după hazardul primelor descoperiri, incluseseră o parte în imperiul lor colonial.

Și acum, iată care era scopul acestui concurs, ce avantaje aveau să rezulte pentru laureați: acestora urmau să li se pună la dispoziție burse de călătorie și să li se permită să-și satisfacă timp de câteva luni gustul pentru explorări și deplasări, atât de firesc la niște băieți care nu trecuseră încă de douăzeci și unu de ani. Așadar, erau nouă care, datorită locului ocupat, aveau să poată, nu să colinde lumea întreagă, așa cum și-ar fi dorit majoritatea lor, ci să viziteze un ținut interesant al vechiului sau chiar al noului continent.

Și cine avusese ideea acestor burse de călătorie? O antileză bogată de origine engleză, doamna Kethlen Seymour, care locuia în Barbados, una dintre coloniile britanice ale arhipelagului, al cărei nume fusese rostit atunci pentru prima oară de domnul Ardagh.

E de la sine înțeles că acest nume a fost salutat de uralele asistenței și cu strigătele:

– Hip! Hip! Hip! Pentru doamna Seymour!

Cu toate acestea, chiar dacă directorul școlii dezvăluise numele binefăcătoarei, despre ce călătorie era vorba? Nici el, nici nimeni altcineva nu o știa încă. Dar în douăzeci și patru de ore aveau să se lămurească în această privință. Directorul urma să telegrafieze în Barbados rezultatul

concursului și doamna Kethlen Seymour să-i răspundă printr-o telegramă, indicând măcar în ce regiune vor face bursierii această călătorie.

Și ne putem imagina ușor cu câtă însuflețire discutau elevii, care se vedeau deja pornind spre cele mai ciudate țări ale acestei lumi pământești, cele mai îndepărtate și deopotrivă mai necunoscute. Fără îndoială, în funcție de temperamentul sau caracterul lor, se lăsau în voia veseliei sau se stăpâneau, dar adevărul e că domnea o însuflețire generală.

– Vreau să cred că vom vizita o parte a domeniului colonial al Angliei, și e îndeajuns de vast ca să ai de unde alege, spuse Roger Hinsdale, englez până în vârful unghiilor.

– O să fie Africa Centrală, faimoasa *portentosa Africa*¹, cum ar spune bravul nostru administrator, și vom putea călca pe urmele marilor exploratori! zise Louis Clodion.

– Nu... O explorare în regiunile polare, își dădu cu părerea Magnus Anders, care ar fi mers bucuros pe urmele gloriosului său compatriot Nansen.

– Vreau să fie Australia, spunea John Howard. Și, chiar și după Tasman, Dampier, Burs, Vancouver, Baudin, Dumont d'Urville, tot mai rămân destule descoperiri de făcut, poate noi mine de aur de exploatat.

– Mai curând un frumos ținut din Europa, își dori Albertus Leuwen, pe care caracterul lui de olandez nu îl îmboldea deloc la exagerări. Cine știe, chiar o simplă excursie în Scoția sau în Irlanda.

– Ei, haide! exclamă exuberantul Tony Renault. Pun rămășag că va fi cel puțin o călătorie în jurul lumii.

– Să fim serioși, replică înțeleptul Axel Wickborn. Nu vom dispune decât de șapte-opt săptămâni, iar explorarea nu va putea decât să fie restrânsă la țările învecinate.

Avea dreptate tânărul danez. De altfel, familiile lor nu ar fi acceptat o absență de câteva luni, care le-ar fi expus copiii la primejdiile unei expediții îndepărtate, iar domnul Ardagh nu și-ar fi asumat o asemenea responsabilitate.

Atunci, după ce discută despre intențiile doamnei Kethlen Seymour referitoare la excursia proiectată, urmă altă discuție, despre felul în care va avea loc călătoria.

¹ Uluitoarea Africă.

– Vom merge oare pe jos, ca turiștii, cu rucsacul în spinare și cu bastonul în mână? întrebă Hubert Perkins.

– Nu, cu trăsura, cu poștalionul! pretinse Niels Harboe.

– Cu trenul, replică Albertus Leuwen, cu bilete în circuit și sub auspiciile agenției de voiaj Cook.

– Cred că mai degrabă va avea loc la bordul unui pachebot, poate un transatlantic, declară Magnus Anders, care se vedea deja în largul oceanului.

– Nu, cu balonul, și la drum spre Polul Nord! strigă Tony Renault.

Și discuția continuă tot mai aprinsă, inutil, suntem de acord, dar cu înflăcărarea atât de firească a unor tineri. Deși Roger Hinsdale și Louis Clodion erau mai rezervați, nimeni nu voia să renunțe la părerea lui.

Directorul se văzu nevoit să intervină, dacă nu pentru a-i pune de acord, cel puțin pentru a-i îndemna să aștepte răspunsul la telegrama expediată în Barbados.

– Răbdare! le spuse el. I-am trimis doamnei Kethlen Seymour numele laureaților, clasamentul, naționalitatea fiecăruia, iar această generoasă doamnă ne va face cunoscute intențiile ei despre felul cum vor fi utilizate bursele de călătorie. Dacă răspunde telegrafic, chiar de astăzi, în câteva ore, vom ști la ce să ne așteptăm. Dacă răspunde printr-o scrisoare, va trebui să așteptăm șase-șapte zile. Și acum, la învățat, și faceți-vă temele...

– Șase zile! răspunse neastâmpăratul Tony Renault. N-o să am răbdare cu niciun chip până atunci!

Și poate că exprima sub această formă starea sufletească a câtorva dintre colegii săi – Hubert Perkins, Niels Harboe, Axel Wickborn –, care aveau un temperament aproape la fel de vioi ca al său. Louis Clodion și Roger Hinsdale, cei doi laureați *ex aequo* ai concursului, manifestau mai mult calm. Cât despre suedez și olandez, ei nu-și dezmințeau calmul firesc. Dar dacă *Antilian School* ar fi avut elevi americani, foarte probabil că nu acestora li s-ar fi decernat premiul pentru răbdare.

În realitate, surescitarea acestor tineri era cât se poate de explicabilă. Să nu știe în ce parte a lumii îi va trimite doamna Seymour! Trebuie să observăm, de altfel, că era abia jumătatea lui iunie, și dacă perioada

consacrată călătoriei avea să coincidă cu vacanța, atunci plecarea urma să aibă loc abia peste șase săptămâni. Și acest lucru era de presupus, după cum credea domnul Ardagh, de acord în această privință cu majoritatea celor de la *Antilian School*. În aceste condiții, absența tinerilor bursieri nu avea să dureze mai mult de două luni. Ei vor fi înapoi în octombrie, la începerea anului școlar, ceea ce ar fi fost pe placul familiilor și deopotrivă al personalului instituției.

Deci, dată fiind durata vacanței, nu putea fi vorba despre o expediție în regiuni îndepărtate, astfel încât cei mai înțelepți se fereau să călătorească în imaginație prin stepele Siberiei, deșerturile Asiei Centrale, pădurile Africii sau pampasurile Americii. Fără a părăsi vechiul continent și nici măcar Europa, câte ținuturi interesante nu erau de vizitat în afara Regatului Unit, a Germaniei, Rusiei, Elveției, Austriei, Franței, Italiei, Spaniei, Olandei și Greciei! Ce de amintiri de notat în albumul turistului și ce impresii noi pentru acești tineri antilezi, dintre care majoritatea nu erau încă decât niște copii când traversaseră Atlanticul venind din America în Europa. Chiar și redusă la statele vecine Angliei, această călătorie probabil că tot le ațâța într-o mare măsură nerăbdarea și curiozitatea.

În sfârșit, cum telegrama nu sosi nici în ziua aceea, nici în zilele următoare, însemna că misiva directorului urma să primească drept răspuns o scrisoare, plecată din Barbados pe adresa domnului Julian Ardagh, *Antilian School*, Oxford Street nr. 314, Londra, Regatul Unit al Marii Britanii.

Și, acum, o explicație pentru termenul de antilez, care figura deasupra ușii instituției. Nu încăpea îndoială că fusese pus în mod special. Într-adevăr, în nomenclatura geografiei britanice, Antilele sunt numite Caribee Islands. Pe hărțile Regatului Unit, ca și pe hărțile Americii, nu sunt desemnate altfel. Dar Caribee Islands înseamnă Insulele Caraibe, iar acest cuvânt amintește prea supărător de indigenii sălbatici din arhipelag, de scenele de masacru și de canibalism care au întristat Indiile Occidentale. Dacă ar fi apărut în prospectele instituției această denumire – Școala Caraibelor –, nu s-ar fi crezut că preda arta de a ucide, împreună cu rețete de gătit carne omenească? De aceea, *Antilian School*

II

IDEILE DOAMNEI KATHLEN SEYMOUR

O călătorie în diversele insule ale Indiilor Occidentale, iată, aşadar, ce le rezerva generozitatea doamnei Kathlen Seymour! Ei bine, pare-se că laureații aveau de ce să se declare satisfăcuți.

Fără îndoială că trebuiau să renunțe la perspectivele acelor îndepărtate explorări prin Africa, Asia, Oceania, în ținuturile puțin cunoscute ale noului continent, ca și în regiunile Polului Sud sau ale Polului Nord!

Totuși, deși a existat un sentiment inițial de ușoară decepție, deși au trebuit să se întoarcă din țara viselor mai repede decât ajunseseră acolo, deși nu era vorba decât de o călătorie în Antilia, era un mod plăcut de a petrece vacanța ce se apropia, iar domnul Ardagh îi făcu lesne pe aleșii concursului să înțeleagă toate avantajele.

Într-adevăr, nu erau Antilele ținutul lor natal? Cei mai mulți îl părăsiseră, copii fiind, ca să-și facă studiile în Europa. Abia dacă pășiseră pe pământul acestor insule unde se născuseră, abia dacă mai păstrau vreo amintire despre ele!

Deși familiile părăsiseră acest arhipelag – cu excepția uneia singure –, fără să aibă de gând să se mai întoarcă, printre ei existau unii care aveau să-și reîntâlnească acolo rude și prieteni și, una peste alta, pentru niște tineri antilezi era o frumoasă călătorie.

Putem judeca acest lucru după situația personală a fiecăruia dintre cei nouă laureați, cărora le erau atribuite bursele de călătorie.

Și, în primul rând, a celor care erau de origine engleză, cei mai numeroși la *Antilian School*.

Roger Hinsdale, din Santa Lucia, în vârstă de douăzeci de ani, a căruia familie, retrasă din afaceri cu o avere frumoasă, locuia la Londra.

John Howard, din Dominica, optsprezece ani, ai căruia părinți veniseră să se stabilească la Manchester ca industriași.

Hubert Perkins, din Antigua, șaptesprezece ani, a căruia familie, adică tatăl, mama și cele două surori mai mici, nu părăsise niciodată insula natală, și care, odată ce avea să-și încheie studiile, urma să se întoarcă pentru a intra la o firmă de comerț.

Iată acum francezii, în număr de doisprezece la *Antilian School*.

Louis Clodion, din Guadelupa, douăzeci de ani, dintr-o familie de armatori, stabilită de câțiva ani la Nantes.

Tony Renault, din Martinica, șaptesprezece ani, cel mai mare dintre cei patru copii ai unei familii de funcționari, care locuia la Paris.

Danezii la rând.

Niels Harboe, din Saint-Thomas, nouăsprezece ani, care nu mai avea nici tată, nici mamă, și al căruia frate, mai mare decât el cu șase ani, era tot în Antile.

Axel Wickborn, din Sainte-Croix, nouăsprezece ani, a căruia familie făcea comerț cu lemne în Danemarca, la Copenhaga.

Olandezii erau reprezentați de Albertus Leuwen, din Saint-Martin, douăzeci de ani, copil unic, ai căruia părinți locuiau în împrejurimile Rotterdamului.

Cât despre Magnus Anders, suedez de origine, născut la Saint-Barthélemy, nouăsprezece ani, familia lui venise recent să se stabilească la Göteborg, în Suedia, și nu renunțase să se întoarcă în Antile după ce va fi făcut avere.

Trebuie să recunoaștem că această călătorie, care îi readucea timp de câteva săptămâni în țara de origine, era de natură să-i satisfacă pe acești tineri antilezi, și cine știe dacă cei mai mulți dintre ei erau hărăziți s-o mai vadă vreodată! Numai Louis Clodion avea un unchi, fratele mamei sale, în Guadelupa; Niels Harboe, un frate în Saint-Thomas, iar Hubert